

SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ PROGRAM AÇMA/KAPATMA, MÜFREDAT
OLUŞTURMA VE GÜNCELLEME YÖNERGESİ

(Senatonun 02.05.2024 tarihli 671 sayılı ve “16” no’lu kararı ile güncellenmiştir.)

Amaç ve Kapsam

MADDE 1- 1) Bu Yönerge, Sakarya Üniversitesi’nde yürütülen lisansüstü diploma programlarında yeni program açılması, kapatılması, bu programların müfredatının oluşturulması ve mevcut programların güncellenmesine ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 2- 1) Bu Yönerge; Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi, Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği, Yükseköğretim Kurulunun Lisansüstü Eğitim-Öğretim Programı Açılması ve Yürütülmesine Dair İlkeler, Doktora/ Sanatta Yeterlilik Programı Açmak İçin Başvuru Formatı, Yüksek Lisans Programı Açmak İçin Başvuru Formatı, Sakarya Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği esas alınarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu yönergede geçen,

- a) Enstitü: Sakarya Üniversitesine bağlı enstitüleri,
- b) Enstitü Kurulu (EK): Enstitü müdürünün başkanlığında, enstitü müdür yardımcıları ve enstitüde öğretim programları bulunan ve/veya ortak öğretim programı yürüten EABD/EASD başkanlarından oluşan kurulu,
- c) EABD/EASD: Enstitü anabilim dalını/enstitü ana sanat dalını,
- d) Ders: Öğrencinin kayıtlı olduğu programdan mezun olabilmesi için başarması gereken; ders kodu atanan zorunlu / seçmeli öğretim faaliyeti, tez ve müfredatta yer alan her türlü benzeri öğretim faaliyetini,
- e) Dersin öğrenim çıktısı: Dersin sonunda öğrencilerin kazanması gereken bilgi, beceri ve davranış yetkinliklerini,
- f) İş yükü: Öğrencilerin, hedeflenen yetkinliklere ulaşabilmeleri için ders öncesi, derste ve sonrası tüm teorik ve uygulamalı çalışmalarını için harcayacakları zamanı,
- g) SAÜDEK: Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Koordinatörlüğü’nü,

h) AKTS Kredisi: Avrupa Kredi Transfer Sistemi'ne (AKTS) göre ilgili programın yer aldığı diploma düzeyi ve alan için Yükseköğretim Kurulu tarafından oluşturulan yükseköğretim yeterlilikler çerçevesinde ilgili diploma programını bitiren öğrencinin kazanacağı bilgi, beceri ve yetkinliklere o dersin katkısını ifade eden, öğrenim kazanımlarıyla açıkça belirlenmiş ders saatleri ile öğrenciler için öngörülen diğer faaliyetler için gerekli çalışma saatleri göz önünde bulundurularak hesaplanan değeri,

i) Müfredat: Öğrencinin bir programı takip edebilmesi ve mezun olabilmesi için başarması gereken dersleri ve diğer koşulları içeren öğretim programını,

j) Eğitim Komisyonu: Sakarya Üniversitesi Eğitim Komisyonunu,

k) Program: Tanımlı bir müfredata göre yürütülen lisansüstü düzeylerinde diploma derecelerine yönelik uygulanan eğitim-öğretim faaliyetlerini,

l) Senato: Sakarya Üniversitesi Senatosunu,

m) Üniversite: Sakarya Üniversitesini,

n) YÖK: Yükseköğretim Kurulunu,

o) Zorunlu ders: Müfredatta yer alan ve mezun olabilmek için öğrencinin başarması gereken dersi, ifade eder.

Program Açma/ Kapatma Önerisi

MADDE 4- 1) EABD/EASD başkanlığı tarafından Enstitülere tezli yüksek lisans, tezsiz yüksek lisans, doktora/ sanatta yeterlik ve disiplinler arası lisansüstü program açma önerisinde bulunulabilir. Program açma önerisinde bulunacak EABD/EASD başkanlığı, öneri dosyasını (**Ek 1: Program Açma Önerisi Formu**); programın kendi alanında ulusal/ uluslararası akreditasyon sistemi ile Bologna sürecinin temel değerlerine uygun ve dış paydaşların görüşlerini de değerlendirerek aşağıdaki başlıklara göre hazırlar:

a) Program açma talebinin gerekçesi, program hakkındaki genel bilgiler:

i. YÖK tarafından ilgili Enstitü için tespit edilen ilkelere dayalı olarak programın amacı,

ii. Üniversitenin Stratejik Planında belirlenen stratejik hedeflerine, vizyon ve misyonuna uygun,

iii. Yükseköğretim yeterlilikler çerçevesinde belirlenen program yeterlilikleri kapsamında, dünyadaki ve ülkemizdeki eğitim-öğretim faaliyetleriyle karşılaştırılabilir,

iv. Enstitünün bulunduğu coğrafyanın bilimsel, teknik, sosyokültürel ve ekonomik ihtiyaçları ve dış paydaş görüşleri dikkate alınarak, açılacak program için üniversitenin mevcut alt yapısı, akademik ve idari kadro yapısı,

v. Açılması önerilen programın disiplinler arası program olması hâlinde yukarıda sayılanlara ek olarak üniversitede halen yürütülmekte olan diğer yüksek lisans programlarından farkları,

vi. Mevcut yüksek lisans programlarını zayıflatmadan nasıl yürütüleceği, mevcut imkânlarla ek olarak yeni fiziki alan (sınıf, laboratuvar vb.) gerektirip gerektirmediği,

vii. Üniversiteye getireceği ek mali külfet ve bunun nasıl karşılanacağı,

viii. Programa başlayacak öğrencilerin farklı disiplinlerden gelmesi durumunda bunlara bilimsel hazırlık programı uygulanıp uygulanmayacağı; uygulanacaksa, bu programın ne şekilde düzenleneceği belirtilmelidir.

b) Program yeterlilikleri: Mesleki ve teknik alanlara göre farklılık gösteren program yeterlilikleri gözetilerek Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi ve alana yönelik diğer ulusal/ uluslararası akredite edilmiş kurum ve kuruluşlar ile program misyon ve vizyonlarına uygun akademik veya mesleki program yeterliliklerine göre belirlenmiş program kazanımları,

c) Program yeterlilikleri ile alan yeterlilikleri ilişkisi: Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesini temel alan yeterliliklerinin sağlandığının ve varsa programı akredite eden kurum ve kuruluşların program yeterliliklerinin de sağlandığının gösterilmesi,

d) Mezuniyette kazanılacak derece: Açılması önerilen programdan mezun olacak öğrencilerin alacakları diploma derecesi,

e) Derecenin seviyesi: tezli yüksek lisans, tezsiz yüksek lisans, doktora/sanatta yeterlilik düzeyi,

f) Müfredat: Belirlenmiş program yeterliliklerine ve bu yönergenin üçüncü bölümündeki kriterlere göre hazırlanan öğretim programı,

g) Müfredattaki derslerin öğrenim çıktıları ile program yeterlilikleri ilişkisi: Belirlenen program yeterliliklerine göre oluşturulan müfredattaki her bir dersin kazanımlarıyla program yeterliliklerinin ilişkisi,

h) Ders tanımlama formu: Bu yönergenin 5. maddesinin birinci fıkrasına göre hazırlanan müfredatta bulunan tüm derslerin **Ek 1'deki** formata uygun bilgileri,

i) Üst dereceye geçiş bilgileri: Öğrencinin açılması önerilen programdan mezun olduktan sonra bir üst eğitim düzeyine geçişine ilişkin bilgileri içerecek şekilde düzenlenir.

2) Enstitüler, YÖK tarafından ilgili enstitü için belirlenen ilkelere dayalı olarak programın amacına, Üniversitenin Stratejik Planında belirlenen stratejik hedeflerine, vizyon ve misyonuna uygun olmayan, yükseköğretim yeterlilikler çerçevesinde belirlenen program yeterliliklerini sağlamayan, birden fazla programda aynı temel alan yeterliliklerini barındıran, dünyadaki ve Ülkemizdeki eğitim-öğretim faaliyetleriyle karşılaştırılabilir olmayan program için, Enstitünün bulunduğu coğrafyanın bilimsel, teknik, sosyokültürel ve ekonomik ihtiyaçları ve dış paydaş görüşlerini dikkate alarak, kapatma/birleştirme başvurusunda bulunabilirler.

Müfredatın Oluşturulması

MADDE 5- 1) Müfredat, alana özgü belirlenmiş program yeterliliklerini kazandırmaya yönelik zorunlu ve seçmeli dersleri içerir. (Ek 2: Ders Planı Formu - 00.EÖ.FR.64)

2) Dış paydaş görüşleri değerlendirilerek program açma gerekçelerini ve program yeterliliklerine ulaşmayı sağlayacak bir müfredat oluşturulur. Bir programın müfredatı oluşturulurken aşağıda belirtilen esaslara göre düzenleme yapılır:

a) Tezsiz yüksek lisans programları en az 90, tezli yüksek lisans programları en az 120 ve doktora/sanatta yeterlilik programları en az 240, lisans derecesi ile öğrenci alan doktora/sanatta yeterlilik programları en az 300 kredi olmalıdır. Burada belirtilen krediler öğrencilerin mezun olması için sağlaması gereken minimum kredilerdir.

b) Oluşturulacak müfredat; temel alan eğitimi zorunlu ve seçmeli dersleri içerecek biçimde hazırlanmalıdır.

c) Temel alan zorunlu derslerinin müfredatı oluşturulurken EABD/EASD kurulu tarafından dersin öğrenim çıktıları belirlenmeli; ilgili dersler farklı öğretim programına ait ise ders öğrenim çıktıları çerçevesinde ders içerikleri oluşturulur ve dersin kredisi tespit edilir.

d) Müfredatta yer alacak dersin niteliğine göre devam kriteri ve devam kriterinin değerlendirmesi sağlanır.

e) Müfredat İngilizce olarak da hazırlanır.

f) Belirlenen program yeterliliklerine göre oluşturulan müfredattaki her bir dersin

öğrenim çıktıları ile program yeterliliklerinin ilişkisinin sağlandığını gösterecek şekilde düzenlenir.

Derslerin Planlanması

MADDE 6- 1) Enstitülerde verilmesi planlanan tüm derslerin (Ek 3 Ders Öneri Formu - 00.ENS.FR.22) Ders Tanımlama Formu aşağıdaki bilgilerden oluşur:

a) Program kodu: Dersler ait oldukları temel alanın program kodlarıyla açılır. Program kodları belirlenirken Doçentlik Sınav Alanları esas alınır. Doçentlik Sınav Alanlarında yer almayan bir program kodu Senato kararı ile kullanılabilir. Her derse ayrı bir program kodu verilmez. Aynı alanda eğitim-öğretim veren aynı ya da farklı enstitülerdeki programlara ayrı kod verilmez. Program kodları en az iki en fazla dört harften oluşur. Program dersleri hangi dilde eğitim veriliyorsa program kodu programın o dildeki adını çağrıştırmalıdır. Bir program koduna ait derslerin açılması, yürütülmesi ve kapatılmasıyla ilgili çalışmalar programın akademik kurulu tarafından yapılır.

b) Ders kodu: Dersin kodu, programın adına ilişkin program kodu ile takip eden üç haneli sayıdan oluşur. Ders kodu büyük harfler ile yazılmalıdır. Üç haneli sayının soldan ilk rakamı dersin ders programında bulunduğu seviyeyi; sağdan ilk rakamı ise dersin ders programında bulunduğu yarıyılı gösterir. Yeni dersler için ders kodları oluşturulurken daha önce kullanılmayan kodlar kullanılır. Kullanılmayan üç haneli sayının kalmadığı durumlarda dört haneli sayı kullanılabilir.

c) Ders adı: Ders adı belirlenirken ayrıntıdan veya sıra dışılıktan kaçınılır. Ders adı olabildiğince diğer yükseköğretim kurumlarında yaygın olarak kullanılan adlardan seçilir.

d) Ders katalog tanımı (içeriği): Dersin temel amacı ile bu dersi almakla elde edilecek olan teorik bilgi, kazanım ve yetkinlikleri içerir. Bir dersin içeriği başka bir dersin içeriği ile aynı veya benzer olamaz.

e) Dersin kaynakları: Her ders için en az üç kaynak belirtilir. İlk kaynak dersin temel ders kitabı olarak, diğer kaynaklar yardımcı kaynak olarak tanımlanır ve dersi verecek olan öğretim eleman(lar)ının ortak kararıyla belirlenerek ilgili akademik kurul tarafından onaylanır. Temel ders kitabı birden fazla olabilir. Temel ders kitabı, dersin kazanımlarını sağlamaya yardımcı olacak düzeyde seçilir.

f) Ders kredisi: Dersin kredisi, her bir ders öğrenme çıktılarını sağlayacak teorik ders, seminer, uygulama, klinik uygulama, klinik çalışması, atölye çalışması, laboratuvar

çalışması ve inceleme, araştırma gezisi, ödev, bireysel çalışma, meslekî beceri uygulamaları, probleme dayalı öğretim, kanıta dayalı uygulamalar, iletişim becerileri, sınava hazırlanma, kütüphane çalışmaları, proje gibi diğer etkinliklerden oluşur. Dersin kredisi hesaplanırken haftalık ders programları temel alınır. Bir dersin kredisi Sakarya Üniversitesi Sakarya Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği hükümlerince belirlenir. Öğrencinin öğretim faaliyetleri için harcadığı yirmi beş (25) saatlik zaman bir (1) krediye karşılık gelir.

g) Dersin türü: Dersin türü, bu yönergenin beşinci maddesinin ikinci fıkrasındaki ders türlerine göre tanımlanır.

h) Dersin verildiği dil: Dersin verildiği dil belirtilir. Ders hangi dilde veriliyorsa program kodu ve dersin adı da o dilde tanımlanır.

i) Dersin amacı ve hedefi: Dersin amacı, program yeterliliklerine ve dersin içeriğine bağlı olarak öğretmenin kazandırmayı hedeflediği unsurlardır ve genellikle öğretmenin bakış açısından, dersin genel içeriğini ve yönünü belirtmek üzere yazılır. Bir dersin amacı öğretme niyetinin genel bir ifadesidir. Dersin hedefi ise öğretme niyetinin özel bir ifadesi olup öğretmenin bir derste veya öğrenme bloğunda işleyeceği alanlardan bir tanesini gösterir.

j) Dersin öğrenim çıktıları: Dersin öğrenim çıktıları, öğrencinin almış olduğu dersin sonunda, belirlenmiş program yeterliliklerinden hangilerinin kazandırılması gerektiği ve öğrenciye kazandırılması beklenen bilgi, beceri ve yetkinlikleri tanımlar.

k) Dersin veriliş biçimi: Dersin nasıl, nerede, hangi yöntemle verileceği tanımlanır.

l) Öğretim faaliyetleri: Öğrenim çıktılarına ulaşabilmek için yapılacak faaliyetleri ifade eder. Bu faaliyetler derse katılımı, seminer, bağımsız çalışmalar, ders için gerekli dokümanları toplama, seçme, okuma ve çalışma, yazılı/sözlü sunum, sınavlar, laboratuvar çalışması, makale yazma vb. öğretim faaliyetleridir. Bunların sayısı ve niteliği tanımlanır.

m) Değerlendirme ölçütü: Program kazanımları doğrultusunda belirlenen dersin amaç ve hedeflerinin ölçülmesini sağlar. Değerlendirme ölçütünde, öğretim yöntemlerinin ders başarı notuna hangi oranlarda yansıtılacağı belirtilir.

n) Dersin iş yükü: Dersin iş yükü öğrencilerin, hedeflenen yetkinliklere ulaşabilmeleri için ders öncesi, derste ve ders sonrası tüm teorik ve uygulamalı çalışmaları için harcayacakları zamana dayalı kredi belirlenir.

o) Ders öğrenim çıktılarının program çıktılarına katkı düzeyleri: Her ders bütün

program yeterliliklerini sağlayamayacağı gibi aynı oranda da yeterlilik sağlayamayacaktır. Bu sebeple hangi program yeterliliklerinin hangi oranda katkı sağlayacağı belirtilir.

p) Dersin, şubeler hâlinde verilmesi durumunda dersin kazanımları, öğretim yöntemleri ve faaliyetleri ile değerlendirme ölçütlerine dersi veren tüm öğretim elemanlarınca karar verilir ve ders tanımlama formunda dersi veren tüm öğretim elemanlarının adları bulunur.

q) Ders planlaması, dersi veren öğretim elemanlarınca ortak kararla hazırlanır ve program kurulunun kararıyla onaylanır.

Program Açma Önerilerinin Karara Bağlanması

MADDE 7- 1) Bu yönergenin dördüncü, beşinci ve altıncı maddeleri uyarınca ilgili programın akademik kurulu/kurulları tarafından hazırlanan program açma önerisi, enstitünün ilgili kurulunun olumlu bulması hâlinde, Eğitim Komisyonuna gönderilir. Program açma önerisi, Eğitim Komisyonunun hazırlayacağı ön inceleme raporuyla birlikte Senatoya sunulur.

2)Eğitim Komisyonu, bu Yönergeye uygunluk bakımından olumlu görüş vermediği program açma önerilerini yeniden düzenlenmesi amacıyla gerekçeli olarak iade eder.

3)Eğitim Komisyonunun olumlu ön inceleme raporu alan program açma önerisi hakkında Senato onayı alınırsa aşağıdaki bilgileri içeren program dosyası, YÖK'e sunulur:

- a) Senato kararı
- b) Kurulması istenen programa ilişkin gerekçe,
- c) İstenen programın yurtiçinde örneğinin bulunmaması durumunda yurtdışı örneklerinin hangi üniversiteler bünyesinde olduğu ve bunların programlarına ilişkin belgeler.

4)Program açma önerileri, her Aralık ayının son iş gününe kadar Rektörlüğe gönderilir. İstisnai durumlara ilişkin takdir yetkisi Rektöre aittir.

5)Program kapatma önerileri, Eğitim Komisyonunun hazırlayacağı ön inceleme raporuyla birlikte Senatoya sunulur.

Müfredat Güncelleme

MADDE 8- 1) Mevcut müfredatın program yeterliliklerini sağlayıp sağlamadığı her eğitim-öğretim yılı sonunda değerlendirilir. Tüm programlar, üç eğitim-öğretim yılı

sonunda yıllık değerlendirmelerini gözden geçirir. Bu gözden geçirme süreci sonunda; dış paydaşların görüşleri, varsa akreditasyon kuruluşlarının esaslarındaki değişiklikler ve Kalite Komisyonunca belirlenen esaslara dayalı olarak program müfredatında güncelleme yapılır. Program eğitim komisyonu, programın sürekli gelişimini sağlayacak şekilde müfredat değişikliği önerilerinde bulunur.

2) Müfredat güncellemesi kapsamına giren işlemler; derslerin yarıyıllarının değiştirilmesi, ders kredisinin değiştirilmesi, ders birleştirme, ders ayırma, öğretim yöntemlerive faaliyetlerinin değiştirilmesidir.

3) Müfredat güncellemesi, iş yükü değişikliğine dayalı olarak yapılır. Bu şekilde yapılan güncellemeler ders kredisini doğrudan etkileyeceğinden programın tüm müfredatının gözden geçirilmesi gerekir.

4) Program müfredatının gözden geçirilmesi sırasında derslerin yarıyıllarının değiştirilmesini gerektiriyorsa; değişikliğine neden olan gerekçeler açıkça belirtilir.

5) Dersin öğrenim çıktılarının değiştirilmesi sonucu uygulanan öğretim yöntemleri ve faaliyetlerinin azaltılması/ arttırılması ve ders içeriğinin düzenlenmesiyle dersin teorik/ uygulamalı olarak verildiği saatin azaltılması/ arttırılması durumunda ders kredisinin değiştirilmesi gerekir. Bu sebeple yeniden iş yükü hesaplaması sunulmalıdır

6) Yukarıda sayılan hususlar dikkate alınarak zorunlu dersin seçmeli, seçmeli dersin zorunlu ders olarak değiştirilmesi sebebiyle müfredat güncellemesi yapılabilir.

7) Derste herhangi bir güncelleme yapılması durumunda (dersin kodu, adı, içeriği, öğretim yöntemleri ve faaliyetleri; değerlendirme ölçütleri vb.), dersin hangi derse eşdeğer tutulduğu belirtilmelidir.

8) Mevcut müfredatta yer alan zorunlu derslerin ders içerikleri güncel koşullar dikkate alınarak değiştirilebilir veya seçmeli derse dönüştürülebilir.

9) Önerilecek tüm müfredat güncelleme işlemleri için **Ek 4: İntibak Tablosu ve Ek 3: Ders Öneri Formu**-yeniden düzenlenmelidir.

Müfredat Güncelleme Önerisinin Karara Bağlanması

MADDE 9- 1) Müfredat güncelleme ile ilgili yapılacak olan tüm işlemler program eğitim komisyonunun önerisi, ilgili akademik kurulun olumlu bulması ve enstitünün ilgili

kurulunun olumlu bulması hâlinde, Eğitim Komisyonuna gönderilir. Müfredat güncelleme önerisi, Eğitim Komisyonunun hazırlayacağı ön inceleme raporuyla birlikte Senatoya sunulur.

1) Eğitim Komisyonu, bu Yönergeye uygunluk bakımından olumlu görüş vermediği müfredat güncelleme önerilerini, yeniden düzenlenmesi amacıyla gerekçeli olarak iade eder.

2) Müfredat güncelleme önerileri, üç eğitim-öğretim yılının izlendiği ve yıllık değerlendirmelerin yapıldığı yılın sonunda gözden geçirme raporlarıyla birlikte söz konusu yılın Mayıs ayının son iş gününe kadar Rektörlüğe gönderilir. İstisnai durumlara ilişkin takdir yetkisi Rektöre aittir.

Mevcut Müfredatta Yeni Ders Açma Esasları

MADDE 10- 1) Yeni ders; ancak program kazanımlarının daha sağlıklı yürütülmesini sağlayacak ve zorunlu derslere destek olacak seçmeli derslerin niteliğini ve niceliğini arttırmak amacıyla açılabilir.

2) Yeni ders açma işlemi bu Yönergenin derslerin planlanmasına ilişkin altıncı maddesi hükümleri uyarınca yapılır.

Yeni Ders Açma Önerilerinin Karara Bağlanması

MADDE 11- 1) Yeni ders açma önerisi, ilgili programın önerisi ve EK'nin olumlu bulması hâlinde, Eğitim Komisyonuna gönderilir. Müfredat güncelleme önerisi, Eğitim Komisyonunun hazırlayacağı ön inceleme raporuyla birlikte Senatoya sunulur.

2) Eğitim Komisyonu, bu Yönergeye uygunluk bakımından olumlu görüş vermediği ders açma önerilerini, yeniden düzenlenmesi amacıyla gerekçeli olarak iade eder.

3) Ders açma önerileri, her yıl bir sonraki eğitim-öğretim yılı için Mayıs ayının sonuna kadar Rektörlüğe gönderilir. İstisnai durumlara ilişkin takdir yetkisi Rektöre aittir.

Hüküm Bulunmayan Hâller

MADDE 12- 1) Bu Yönergede hüküm bulunmayan hâllerde, Sakarya Üniversitesi Önlisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği, Sakarya Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği ve ilgili diğer mevzuat hükümleri ile Senato kararlarına göre işlem yapılır.

Yürürlük

MADDE 13- 1) Bu Yönerge Senatoda kabul edildiđi tarihten itibaren yürürlüđe girer.

Yürütme

MADDE 14- 1) Bu Yönerge hükümlerini Sakarya Üniversitesi Rektörü yürütür.